

Høringsuttalelse - Felles ordning for varslingsordning om kritikkverdige forhold i justissektoren, jf. arbeidsmiljøloven §§ 3-6 og 2-4

Vi viser til høringsnotat datert 5.6.2013 om etablering av felles varslingsordning i justissektoren. Høringsfristen er 23.8.2013. Vår anbefaling til varslingsmodell og merknader til saken følger under. Saken er drøftet med arbeidsmiljøutvalget og fagforeningene, og deres anbefaling sammenfaller med anbefalingene i dette høringssvaret.

Vi anser at en sentral varslingsordning for justissektoren kan være klart positiv for utlendingsforvaltningen og for UDI. Forutsetningen er at ordningen etableres som et supplement til virksomhetenes interne ordninger og at den nye overordnede ordningen ikke i praksis undergraver disse. Vi er enig i begrunnelsen for en slik ordning; den vil kunne bidra til trygghet for varslere hva angår fortrolighet og anonymitet, og til en profesjonell håndtering av varslings saker.

Modell for felles varslingsordning i justissektoren

Vi støtter departementets forslag om ekstern modell A, se punkt 7.2 i høringsnotatet. Modellen går ut på at felles varslingsmottak/varslingsenhet plasseres hos et advokatfirma eller konsulentfirma som behandler alle typer varslinger. Enheten skal motta, vurdere og behandle alle varslings saker i virksomhetene i justissektoren, både varslere fra ansatte i justissektorene og fra eksterne aktører. Enheten skal virke sammen med den aktuelle virksomheten som det kritikkverdige forholdet gjelder.

Vi er positive til at det i denne modellen også åpnes for varsling fra eksterne aktører og for anonymt fremsatte varsler. Vi savner imidlertid en avklaring av om det skal åpnes for aidentifisering av varslere – det vil si om varslere som ikke opptrer anonymt overfor det aktuelle advokat- eller konsulentfirmaet skal kunne gis anonymitet overfor Justisdepartementet og andre.

Vi antar at det ved denne løsningen for UDIs del vil være hensiktsmessig at det er internrevisjonen som står som kontaktpunkt for det aktuelle advokat- eller konsulentfirmaet for alle saker som angår direktoratet.

En hybridmodell (skissert i punkt 7.3) vil være problematisk, da det ikke nødvendigvis i utgangspunktet vil være klart for sender og mottaker av varselet om dette innebærer «økonomiske misligheter/korrupsjon/svikt i sikkerhetsrutiner o.l.». Skillet mellom saker som skal behandles hos eksternt varslingsmottaker og saker som skal oversendes departementet for intern behandling der vil i praksis bli uklart, og da ikke minst for potensielle varslere. Dette vil være svært uheldig for tilliten til ordningen, og dermed undergrave dens legitimitet.

Tilgjengelighet og informasjon

Hva gjelder spørsmålet om hvordan en supplerende, overordnet varslingsordning på sektornivå skal gjøres tilgjengelig overfor tilsatte og allmennheten anser UDI at målet må være å gjøre denne ordningen kjent og tilgjengelig uten å undergrave de primære, interne varslingsordningene i virksomhetene. Det er viktig, både prinsipielt og praktisk, at varsler fremsettes og utredes på lavest hensiktsmessige nivå.

Dette tilsier etter vårt syn at informasjon om og tilgang til den overordnede ordningen, både overfor ansatte og eksterne, må samordnes med informasjon om og tilgang til de interne ordningene.

Vi antar at det vil være uheldig å presentere de to ordningene som to sidestilte alternativer. Det bør i alle sammenhenger gjøres klart at det her er snakk om «en sikkerhetsventil for varsling om kritikkverdige forhold som ikke fanges opp lokalt», som formulert i høringsnotatet fra Justisdepartementet. Da virksomhetene i sektoren vil ha ulike løsninger for sin interne ordning, er det vanskelig å gi noe generelt svar på hvordan dette bør løses. For Utlendingsdirektoratets del vil dette spørsmålet kreve

avklaringer knyttet til utformingen av direktoratets interne ordning, som vil bli lagt om nå i høst.

Hvilke virksomheter som bør omfattes

Utlendingsdirektoratet bør omfattes av ordningen. Videre anser vi at det vil være en klar fordel om de øvrige virksomhetene i den delen av utlendingsforvaltningen som administrativt er lagt under Justisdepartementet også er omfattet av ordningen.

Antall varslinger i UDI

Internrevisjonen i Utlendingsdirektoratet mottok i 2012 anslagsvis 15-20 varsler i direktoratets sentrale varslingskanal. Flertallet av disse angikk mislige forhold knyttet til urettmessig bruk av fagsystemene. Første halvår 2013 har internrevisjonen mottatt drøyt 10 varsler i varslingskanalen. Det er grunn til å anta at antall varsler til internrevisjonen vil øke noe med omleggingen av direktoratets varslingsordning fra og med 2014.

Med hilsen

Stephan Mo
avdelingsdirektør

Marius Mølmen Moen
underdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk i Utlendingsdirektoratet og har derfor ingen signatur. Brevet sendes kun elektronis
